COLVMNA ANTONINIANA

MARCI AVRELII ANTONINI AVGVSTI REBVS GESTIS INSIGNIS

GERMANIS SIMVL, ET SARMATIS, GEMINO BELLO DEVICTIS
EX S.C. ROMAE IN ANTONINI FORO, AD VIĀ FLAMINIĀ, ERECTA,
AC VTRIVSQVE BELLI IMAGINIBVS ANAGLYPHICE INSCVLPTA
NVNC PRIMVM A PETRO SANCTI BARTOLO, IVXTA DELINEATIONES
IN BIBLIOTHECA BARBERINA ASSERVATAS, A SE CVM ANTIQVIS
IPSIVS COLVMNAE SIGNIS COLLATAS, AERE INCISA, ET IN LVCEM EDITA,
CVM NOTIS EXCERPTIS EX DECLARATIONIBVS IO: PETRI BELLORII.

Romae apud auctorem

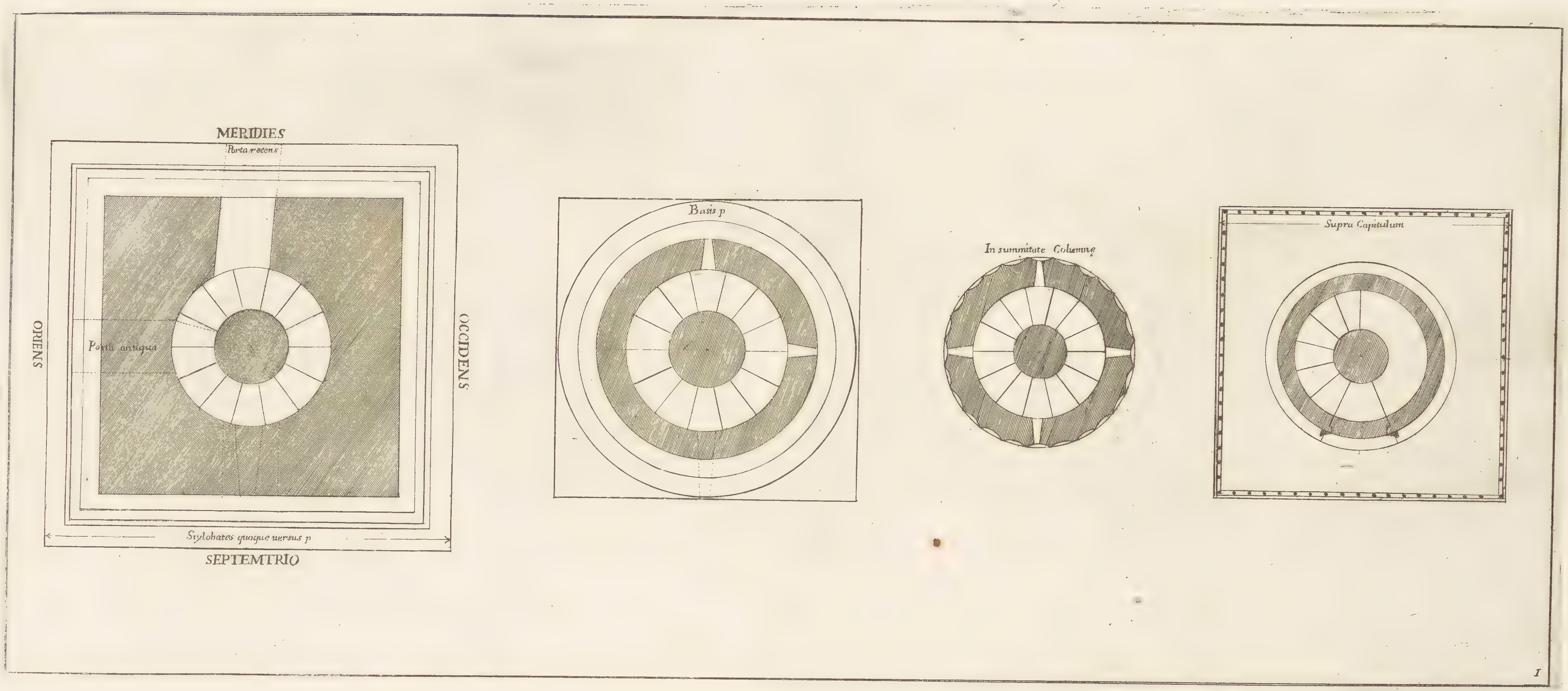

Serenissimo Principi
Raynaldo Estensi.

Sereniss.^{me} Princeps.

Antonini Columnam triumphalibus ornamentis, rebusque Marcomanico bello, ab Imperatore Marco Aurelio feliciter gestis insignem, hisce tabulis meo incisam stylo, in publicam lucem edituro, tu mihi uelut tutelare numen, occurris Sereniss.^{me} Princeps, ut immortali nomini tuo inscribam. Opus sanè augustum tibi augustis titulis, augustaq; origine sato deuoueo; genus enim ab Atijs ducis, quod tibi cum illo Romani Imperij auctore, et moderatore Summo Octauio Augusto cōmune est. Vetustissima hęc domestica laus, licet maxima, non tamen una est, quę in fastis tuis recenseatur; cum ultrò Estenses Principes Henetorum gloria, et decus, Imperij, reique Romanę labantis uindices, propugnatoresq; iure meritò habeantur. Tu uerò, Princeps Ser.^{me} fisus minimè adeo pręclaris Auorum titulis, et imaginib.^{9} quibus prę alijs, in uniuersâ Italiâ, uetustate, ac splendore enitescis, tibi ipsi nitorem, maiestatemq; comparas; nam uix pueritiam egressus, egregius adolescens ità pręcellis, specimenq; prębes excellentissimę indolis, ut proprium fulgorem longè, lateque diffundas. Omnibus enim pręclaris moribus imbutus, ac Sapientię sacris initiatus, Musis ipsis, ipsaque Pallade comitantibus, in tam excelso fastigio, plus uirtutib.^{9} tuis dignitatem tuam debes, quam opibus, et fortunę. Quid loquar humanitatem, benignamque oris clementiam? Non falsò ad cunas tuas melliflua aduolarunt examina, quę olim Iouem puerum Dictęis antris pauissè ferunt: postquam enim Augustę Aquilę tuę infantem te ad solis radios comprobarunt, Apes consanguineę melle, et fauis aluerunt. Porrò animi tui dotes in Romanâ aulâ, ubi nunc immoraris, omnium oculos, omniumque obseruantiam in te excitarunt, quarum admiratione detentus has delineationes perpetuum uenerationis meę argumentum tibi sacro. Ipsas hilari fronte suscipe depromptas ex Bibliothecâ Eminentissimi Principis Francisci Barberini Cardinalis Magni Patrui tui benignissimè annuentis, cuius insigne patrocinium, ac studium in literis, et antiquis monumentis restituendis, instaurādisq; eruditorum omnium ore celebratur. Interim Princeps Sereniss.^{me} fausta, feliciaque cuncta à Deo Opt. Max. tibi precor, mihique litanti uirtutibus tuis uocatus adsis, et faueas.

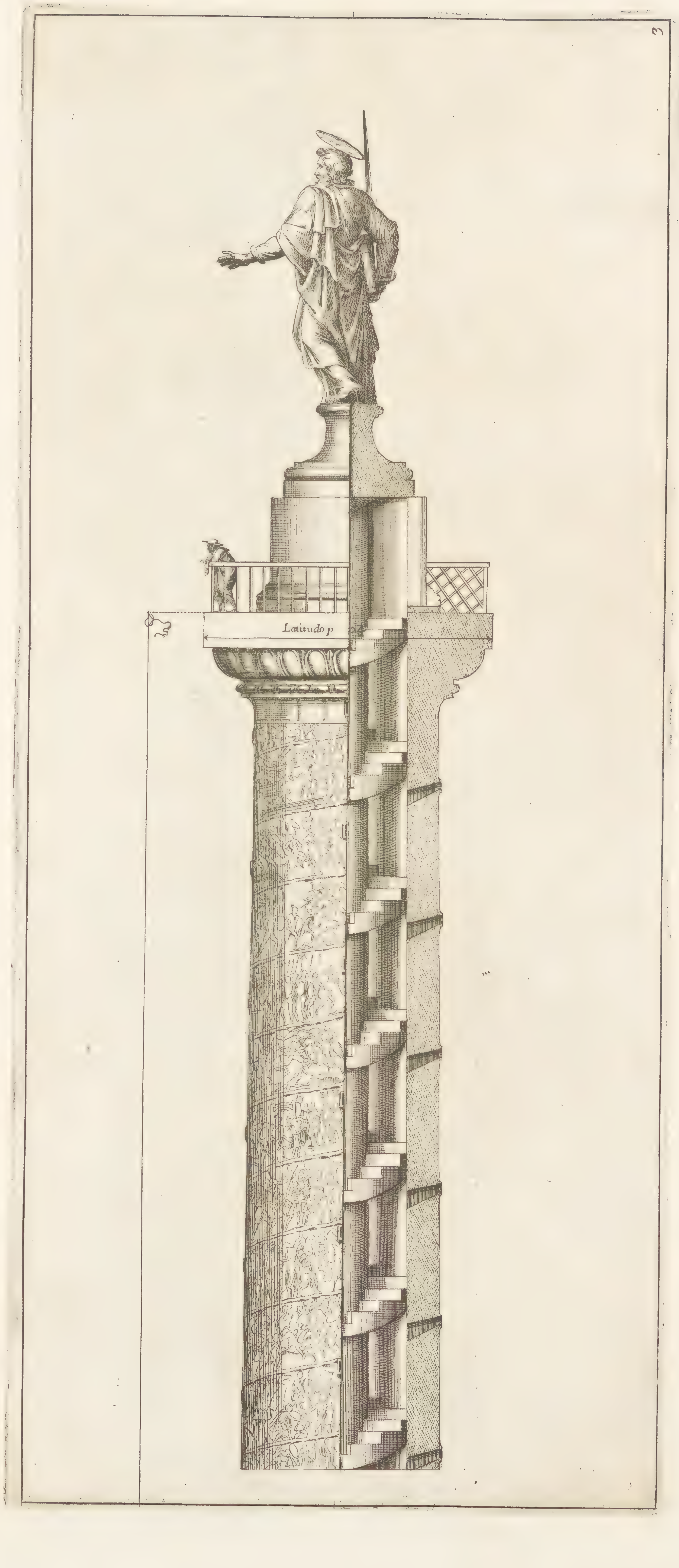
V. Celsitud. Ser.^{mę}

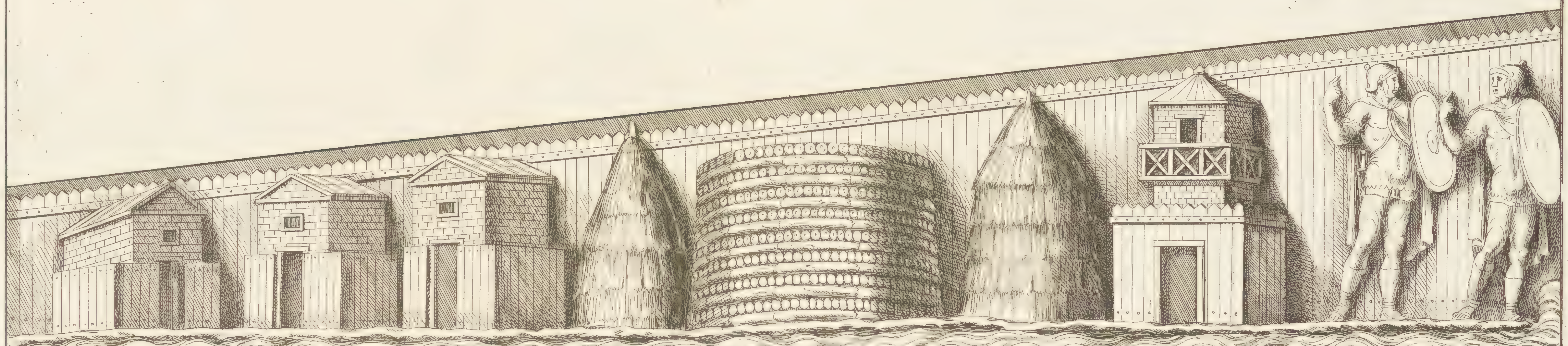
Obseruantiss. Humillimusq; Ser.
Petrus Sāctus Bartolus.

MERIDIES
Porta recens
ORIENS
Porta antiqua
OCCIDENS
Stylobates quoque uersus p
SEPTEMTRIO
Basis p
In summitate Columne
Supra Capitulum
I

1 Inascensu huius columne numerantur hodie gradus centum nonaginta; reliquos obrutos, qui ab antique porte limine incipiebant, septem aut octo esse credimus.
2 Fenestelle item numerantur quadraginta in Columnâ, et quatuor alie extabant in ueteri basi; quarum tres in noua ipsius basis incrustatione clause operteque remanent, una tantum aperta.
3 Gradus obruti, ac subterranei, qui ab antique porte limine incipiebant.
4 Recens basis a Sixto V. instaurata. 5 Antiqua basis facies.

3
Latitudo p

Horrea vallo munita, in quibus cibaria, et commeatus reponebantur.
Fenilia seu Palearia in pabulum equorum, iumentorumque castrensium.
Trabes in struem compositę castellis, pontibus, vallis, cęterisq. bellicis impedimentis moliendis
Turris, seu Castellum ligneum in Danubij ripa pręsidio militum communitum, ad tutelā annonę
in horreis adseruatę; atque etiam ad valli, castrorumque pręsidium.
Vallum, quod fluminis ripam longo tramite munit palis, seu sudibus instructum.
Vigiles, seu Excubitores ad custodiam horreorum, et valli pręsidiū ante fores Castelli consistentes.

Danubij fluminis genius faciem conuertit Septentrionem versus, brachiumq, et dexteram manum dirigit propitius Marco, exercituique Romanó in Germaniam traijcienti, vt ipsius auspicijs de Marcomannis, et Quadis victoriam consequatur.
Oppidum, quod ripę Danubij imminet, Carnutum, vetus, ac nobile in finibus Germanię, et Pannonię esse censemus. In hoc stationem habebant Romani milites, ac pręcipuè Legio XIIII. Plinius Pannonica hyberna eum locum appellat, hodiè Castrum Haimberg.

Castra seu Pannonica hyberna.

Profectio Romani exercitus ex hybernis Carnuti Danubium traijcientis.
Arma per fluminis alueum transuecta, clypeique fulminatricis legionis fulminibus insignes.
Cibaria ex horreis extracta, ac fluuialibus scaphis transuecta in alimenta militum, frumentum, seu farinam esse, ex alligatis saccis conijci potest
Scapha vinaria cuppis, seu cadis onusta.

Romanus exercitus, ponte è nauibus constructo, Danubium traijcit, hostilemque occupat ripam.
Marcus Augustus paludatus, ac thoracatus pilum tenet inter duos legatos seu Tribunos conspicuus.
Equus Augusti phaleris, habenis, preciosisque loris incinctus. Stragula pręterea habet, seu duplex pallium,
quod equi Imperatoris paludamentum uocat Lipsius: sagum uerò in alijs.
Liticines pręeuntes. Lituus instrumentum cauum, et retortum in semetipsum, cuius sonitu milites ad pugnam, et ad alia officia uocabantur; differebat à tuba quę recta est

Marcus, traiecto Danubio, milites alloquitur, eosque hortatur, vt virtute, ac robore prestent, seseque ad pugnam, et vittoriam accingant.
Legati, ac Tribuni, qui in concione Marcum comitantur.
Centuriones, siue à libellis clamidati, sub suggesto Imperatoris, et ante signa consistentes volumen manu tenentes.
Signa militaria manipulorum more expressa. Extensa manus in summitate, vel manipli, vel fidei, et sacramenti militaris index. Haste decorantur coronis, titulis, et clypeis, in quibus tum Deorum, tum Imperatorum vultus.
Vexillum equestris turme: modicum velum quadratum ex purpura, et auro.
Signiferi pelliti leonis exuuijs capite obducto, vt hostibus terrore incuterent, cosq; auerterent à signis.
Equitũ turme, ac pedites ab Imperatore Marco in hostes misse, vt repentino prelio eos adoriantur.

Castra Romana in hostili solo posita

Cum uniuersa hęc columnę facies consumpta uix appareat, in ea delineanda quoad potuimus, uestigia secuti sumus.

Repentina ui in fugam actis, peremptisq, hostibus, pagum, seu uicum Romani milites incendunt
Ædificia, et Domus Germanorum rotundę ex fœno, seu palea, inter se absq, ordine discretę nulla fenestrarum aperi=

=tione, sed ianua tantum accomodatę aduersus frigus hijememque aquilonaris regionis; de quibus Tacitus.
Capitolinus refert Marcum in ipso aduentu, statim uictoriam consecutum fuisse Marcomannos in ipso transitu Danubij deleuit.

Germanorum Legati, seu finitimi Reguli, victorię famâ perterriti Imperatorē adeunt, eiusque clementiā implorant. Equis insidentes suppliciter manus admouent, Vexillifero et militib' adstantib'.
Marcus Legatos alloquitur, digitumque intendens eis pręcipere videtur, ut arma deponant, atq; in fidem permaneant. Iacentia Germanorum cadauera.
Romanus miles victor gladio instat Germano, qui vitam deprecatur, iunctis, elatisq; ad cęlū manibus.

Tentoria, seu tabernacula, et castra.
Vigiles, seu excubitores hastis innixi.
Sagum, siue chlamys, quę tunicę, loricę imponebatur, ac fibulâ dextero humero nectebatur
Lorica hamata, seu squamea hamis conserta.
Alia lorica non ex hamis, aut squamis, sed ex lamellis sectis interdistincta.

Quadorum regionem Marcus ingressus locatisq; ad Marum amnem, castris, potitus ripā consedit aggressurus Quados, et Marcomannos confinio, et fœdere iunctos in Romanos.
Marus fluuius, nunc Moraua, qui ex aquilonari Danubij ripa primus occurrit, Quados diuidens.
Marcus ante castrorum fores in ripa fluminis consistens, improuisa funditorum manu, ex aduersa ripa, saxorum, sglandiumque ictibus impetitur: à suis uerò militibus obtegitur, atque defenditur clijpeis.
Funditores Germani bracati, superiori corporis parte sine tunica denudati, sago, seu clamide tantum amicti, ut expeditiores in pugnam insurgerent, *Castra Romana ad Marum amnem.*
Arbores Hericinij saltus, qui sub Boiohemo Quados cingebat, usque ad mari confluentem.

Machina, seu repagulum ad compescendam aquarum alluuionem propé castra, ab hostibus. immissam; uel adexiccundas uligines, et paludes; nam prӕter repagula, funis etiam ualidus inter aquas apparet
Marcus, commisso prӕlio uictoriâque potitus, loca perlustrat

Strata cӕsorum Germanorum in prӕlio cadauera.
Quadi, presso altero genu, et adpositis clypeis, subsident in ripā, alueumq, defendunt.
Huius anguli superficies igne absumpta plané perspici non potest.

Sequitur in hoc angulo deleta sculptura ut, ex notis uerò, quę supersunt sacrificia apparent.
Milites Romani uado inuento, flumen traijciunt

Marcus Aurelius in suggestu sedens equitatum ad pugnam educit.

Auxiliares Germani sagittarij in fronte Romanæ aciei congrediuntur cum hostibus, qui sagittis et frameis inuicem præliantur.
Balista, seu machina bellica

Marcus Aurelius discrimen subit, ne cum exercitu uniuerso opprimatur angustia locorum interclusus, ab ingruente hostium manu, siti solisque ardore laborans. Reliqua in sequenti.

Iouis pluuij simulacrum poeticâ elegantia expressum. Dexteram Deus Romanis propitiam subleuat, sinistram dimittit prementem barbaros. Cum Romanę Legiones interclusę ab hostibus siti perirent, precibus Mitilenorum Militum, qui Christum colebant pluuiâ diuinitùs missâ, releuati sunt, quę Romanos iuuit, hostibus grandine, ac fulminibus exitio fuit. De quo miraculo consule Baronium ...

Romani è cęlo manantem salutaremque pluuiam clypeis suscipientes.
Quadi cum equis tempestate, ac fulmine icti.
Viri, et mulieres cũ natis confugientes ad Marcum, quasi illi diuinitatis compoti ęther.. pugnaret.
Mulieres, nullâ corporis parte detectâ, vt auctores de Germanis referunt; imò longâ tunicâ, et capitis amiculo velatę.

Cœlesti clade hostibus affectis, Romani, reparatis viribus, et ad vltionem accensi, Quados aggrediuntur, eosdem pilis transfixos profligant, sternuntq.

M. Aurelius ante tentorium, suis adest, equitum turmas, peditesque in hostiles agros mittit, eosque hortatur, vt, modò non angustijs locorum, et siti obsessi, aperto -

-Marte, immortalem gloriam consequantur.

Plaustrum Sarmaticum, scribit Tacitus, à Germanis differre Sarmatas, quod isti pro tecto, et domibus vterentur plaustris.

Romana acies in hostiles agros deducta barbaros ad internecionem cędit.
Victores pagos inuadunt, domosque iniectis facibus, incendunt.
Victi armis abiectis, clementiam implorant.

Liberi, coniugesq. in seruitutem abstracti: Mater cum nato captiua à milite impetitur, et crinibus trahitur. Moris fuit inter prędas victarum gentium, feminas crinibus trahi, vt de Andromache, Euripides, et de Cassandra, Virgilius.

Direptis, incensisque castris, clementissimus Princeps Marcus supplicibus parcit, finemque cędibus imponi mandat.
Armenta, et pecora ex pręda ad Imperatorem adducuntur.

Regulus cum vxore captiuus ducitur, manibus ad sinum laqueo obstrictis: qui mos adligandi Reges, ducesque captiuos, obseruatur in antiquis Simulacris.
Marcus consistit in fluminis ripa, vt in sequenti.

Regulus, siue alicuius ciuitatis Princeps in fluminis ripa, ad Marcum in altera ripa stantem manus suppliciter tendit, seseque dedentem exhibet, vt in antecedenti.
Si ex Quadis in Boiohemum proficiscitur Marcus, vel amnem Marum repetit, vel cuius piam fluminis Marcomannorum ripas tenet. Si uerò in posteriores Quados vlterius arma conuer-tit, vt verisimile est, amnis qui interfluit, vel Cusũ, vel Granuam, in Quadorũ confinio representat.
Anni tempus æstiuum indicat maturæ segetes. Germania porro segetum fertilitate laudatur.
Mulieres hosticis incursionibus, et cędibus exterritę ex agris confugiunt ad fluminis ripam.

Sequitur Pugna atque cædes. Excidit equo hostis, sauciusque dilabitur, ipsumque vulnere, correptum, nouo ictu uictor prosternit. *Velitum seu iaculatorum pugna, qui brachio clypeum aptantes, dextera perbreue missile pilum iaciunt in hostes.*	*Currus, uel Rhedę mulis, bobus, et equis tractę, inqueis dolia uino asportantur. referta* *Captiui manibus post terga reuinctis, sistuntur ante Imperatorem, qui dexteræ manus indice eleuato, ipsorum perfidiam exprobrare uidetur.*

Marcus Augustus in fronte equestris turmę conspicuus ex superioribus locis Quados aggrediuur, et expellit.
Deturbati eiectique deorsum decidunt Quadi, et ad mortem pręcipites dantur.
Arma plaustris transuecta ad usum exercitus.

Nauigia per amnis alueum armis, ac militibus onusta, ut Marcus iterum hostes premat, inque suam potestatem uniuersam regionem redigat.
Auxiliares Germani sagittarij aduersus Germanos transuecti.

Arma seu bellica impedimenta plaustris transuecta, exercitus usui parata, ac opportuna
Marcus ante prętoriam portam in suggesto. exercitum flumen traijcere mandat, ut in sequenti

Equestre prœlium cōmittitur, Romani pilis Quadi; seu Sarmatę socij ac finitimi falcatis, et incuruis gladijs pugnant
Omnes Germani equites sine ephippijs aut stragulis equitant. Stapēdarum uero usus ęque Romanis ac barbari ignotus

Traiectus, et Sacrificia in hac tabula, et noua castra in Sequenti, mutatam belli sedem indicant; edomitisque Marcomannis, et Quadis, in Iazygas Sarmatas ipsorum Socios victricia Romanorum arma prolata.
Pontes bini non longè dissiti, siue Granuę, quę biceps est, impositi, siue etiam altori flumini propè Granuā ipsam, in Danubium confluenti.

Hostes in occursu à Romanis conficiuntur in agris, qui inter utrumque alueum intercedunt.
Equus delapsi, soloque procumbentis Germani.
Imperator potitus aduersa ripa, Ioui, ac Marti taurum, arietemque Sacrificat.
Tripus argenteus, vel aureus. Camillus cum acerra. Miles tibicen.

Popa taurum sistit, Subsequrietes Si hec sacra ad Suouetaurilia referantur, sus in marmore deest.
M. Aurelius Sarmatiam ingressus, legatos excipit in castris, quorum antesignanus, protensa dextera conditiones pacis exposcit, re tamen infecta.
Castra Romana, eorumque ichnographia.

Liticen in fronte agminis classicum canens.
Marcus signo dato, legiones è castris educit.
Equi à militibus tenti, et adseruati, dum interim alij flumen traijciunt.

Lintribus, seu fluuialibus Scaphis legio fulminatrix traducitur in vlteriorem ripam.
Marcus equo vectus aduenit, Suos confirmat.
Fulminatrix legio, vix egressa naui, in hostes prohibentes ripam, acriter impetum facit.
Sarmaticus equitatus peditibus Romanis circumagitur, et repentino terrore concutitur;
alijs in fugam versis, alijs equo disiectis, et confossis.
Notandum milites Legionis fulminatricis, semper ferè
Imperatorem Marcum pone sequi; eiusque lateri adsistere,
ob eorū virtutē, ac fidē, præcipuè insigni miraculo spectatam.

Aliqua desiderantur in marmore asterisco notata.
Fusis hostibus ad fluminis ripam, Romana acies cum bellicis impedimentis in interiorē regionē proficiscitur.

Marcus ante tabernaculum, signo dato, profectionem imperat.
Liticen de more classicum canit præsente Imperatore.

Marcus cum Legatis de bello decernit.
Legatus, qui cum Marco agit, Publium Heluium Pertinacem eum esse credimus, qui postea Commodo in imperio successit. Is Marci fuit Legatus in hoc bello, eique, ob egregiam virtutem, carissimus.
Signa in clypeis appicta digmata olim dicebantur, quibus legiones distinguebantur.

Sagittarij Germani ad defensionem suorum incedunt. vt in sequenti.
Currus e viminibus contextus.

Pagorum, vicorumque principes cum plebe in agro ad publicum concilium congregati consident, deli: bertate, ac publica salute, deq; bello aduersus Romanos decernentes. Marci verò improuiso aduentu de: prehensi, timore, atque admiratione correpti, in ipsum ora oculosque conuertunt.
Marci repentino appulsu, obsistentes Germani transfixi concidunt, alij aduenerationem procumbunt.

Aedificium asterisco adnotatum Romano more, ex marmore quaarato constructum est, cum tribus ta-
bulatis, totidemq fenestellis, in quarū singulis caput exerunt barbari obsides, seu captiui detenti.

Regulus siue legatus Germanorum Marcum adit, eique Imperator, extenso digito, aliquid videtur
precipere. Vicos, pagosque inuadunt Romani, et cum barbaris acriter pugnant.

Pagis vicisque relictis, sefugę committunt Germanę mulieres, in nemorum, ac paludum latibulis, vt libertatem tueantur.

Marcus Aurelius Germanos in paludibus abditos alloquitur, eisque porrectâ dexterâ pollicetur salutem.
Germani in paludib[s] deprehensi a Romanis quorũ alter admota manu, Marci clementiã suppliciter inuocat.

Abreptis armentis, et pecoribus, domos incendunt Romani
Cruento bello exorto, a tergo, et a front instant Romani
Germani turbatis ordinibus concidunt, atq; in seruitutem trahuntur

Inter captiuos mulier radiata corona insignis, quam alia mulier obdignitatem comitatur: fortè ex illis fatidicis vna, quę loco numinis apud Germanos habebantur. Apud Suiones tantum feminas olim dominatas fuisse Tacitus Scribit.

Marci iussu Romani abditos paludibus hostes, noctu, prelucentibus facibus querunt.
Perculsi Germ.[ni] equo decidunt, atque in fugam uertuntur.
Marcus suggesto sublimis Regulos, seu legatos excipit, eisque, digito protenso, conditiones indicit.

Proceres, seu Legati a Marco pacem deprecantur.
Obseruandus legatorum mos in petenda pace, reiectâ ad pectus clamyde, atque in sinum conposita, et complicata. fuit hoc pacis signum

Subsequntur pileati, eodem clamydis gestamine, quo Legati in antecedenti tabula, illi detecti hi pileum patrio more in capite gerentes
Pileatos ex primoribus Dacis ut pacis conditiones postularent Decebalus misit ad Traianum

Germanorum equitatus præcipiti fuga dilabitur é pugna siluasque petit, ut in sequenti.
Legionarij pro castris in statione collocati.

Hostium copias magnam, contundunt Romani, equitatu ac pedestri agmine pulso.
Acriter pugnant, fortiterque concidunt Germani.

Cum Marcus prelijs plurimis Marcomannos, Quados, Sarmatas subegerit, uniuersa regione potitus, suos legatos, tribunosque consulit de extinguendis hostium reliquijs.

Vltimum committitur prelium, inquo Germani reparatis uiribus, extremum belli discrimen subeunt, sed fato aduerso, infeliciter succumbunt

Proceres, Regulique Germani bello fatigati, Marci clementiam experiuntur, uictori se comminunt, securitatem, uitamque ab optimo principe deprecantur

Romani hostium castra dupplici testudine aggrediuntur imbricatis scutis tecti
Germani arma, saxa, rotas, faces, desuper iaciunt; pilis, telisq; ex propugnaculis dimicant
Romani equites infestis pilis hostes a muris auertunt

Romani immissas faces reÿciunt.
Propugnacula Germanorum stramentis, ac uiminibus contexta
Adlocutio ut in sequenti

Marcomannis, Quadis, sarmatis deuictis, Marcus deconditionibus pacis, ac legibus, quas barbaris laturus sit, deq̃ue Cassij rebellione milites alloquitur. Lictores paludati.
Trophęa de Germanis: Arboris trunco affixa spolia Germanorum, eidemque impositum paluda=
=mentum barbaricum villosum Gausape dictum.
Pileolus villosus, siue galericulus ex capillis consutus.
Victoria clypeo inscribit. Legitur in antiquis nummis VIC·GER Victoria Germanica. pede galeam calcat, victoriæ symbolum.

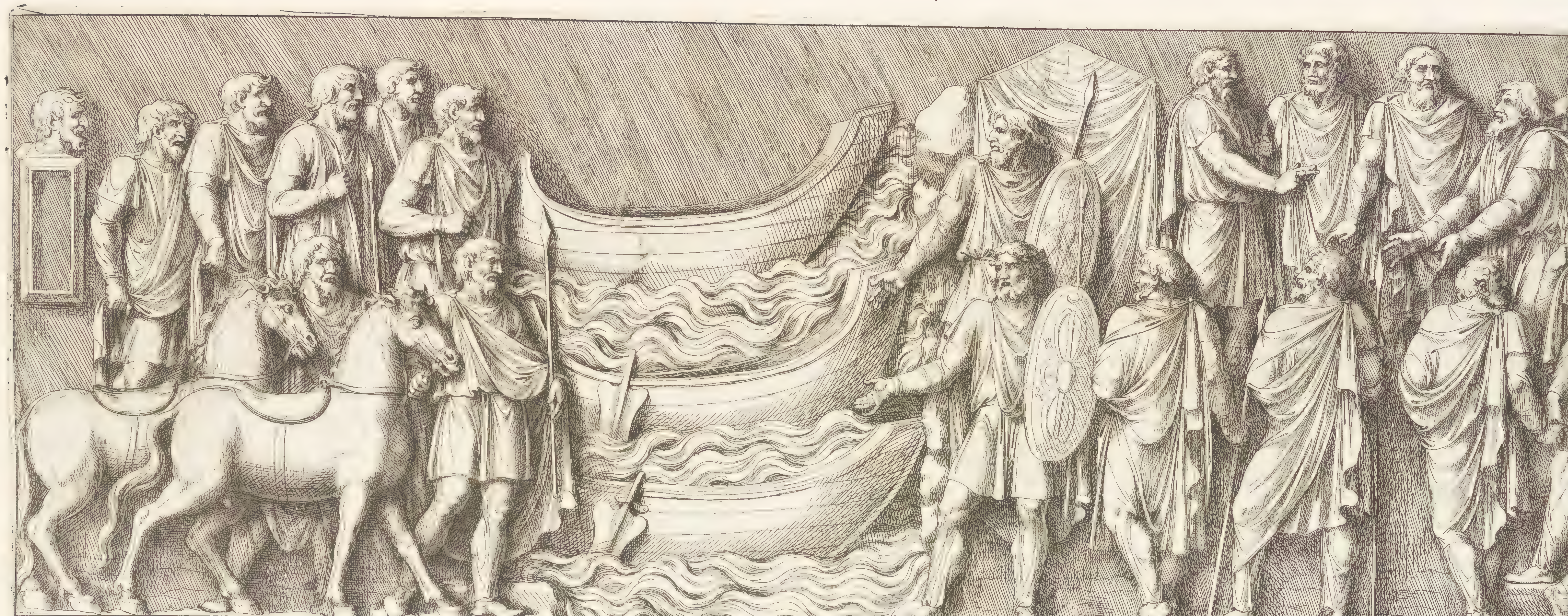
Alterum trophęum spolijs decoratum. Draconum signa, secures, hastę, vel frameę, scuta longa tereti ambitu formata, aliaque octogona Germanis usitata
In trunci summitate galea, qua raro usos fuisse Germanos Tacitus scribit, et nunquam in hac columna apparet

BELLVM · GERMANICVM · SECVNDVM

Acto Romę de Germanis triumpho, Cassioque extincto; cum iterum barbari conspirassent, ad eos comprimendos Marcus denuo in Germaniam profectus, bellum Germanicum secundum suscepit.
Germani proceres, ac maiores natu cum liberis, supplices Imperatorem, adeunt, manusq. humiliter demittunt, aut suā fidē probantes, aut se in fidem recipi deprecantes.

Immissus Romanus equitatus pedestrem barbarorum aciem undique circuit, inq; syluis latentes hostes eo acrius aggreditur, quod renouato bello, optimum Imperatorem, laboribus, atq; ętate defessum denuo ripam Danubij transcendere coegissent
Germani in desperationem adducti, quod, ruptā fide, Romanos eluserint, ferociter pugnant, sed frustrā aggressorum impetum retundere conantur
Mulieres, ac senes imbelles captiuitatem complorant, cum pecoribus in potestatem uictoris redacti
Pallium cum clypeo inuoluunt Germani sinistro brachio. Aliquando sagum pro clypeo sumptum a Romanis Liuius
* Reliqua in marmore consumpta uix apparent Eques sagittarius

Regiorum equorum custodes
Equi Regis Quadorum cultu differunt á Romanis, quod phaleras, palliumq; non habent, sed breui sternuntur.

stragulo non absimili illis, quę nostri bardellas uocant
Rex Quadorum, seu Marcomannorum propé tentoria, alloquitur, ac in fidem recipit alicuius ciuitatis principem belli socium

Germanę mulieres captiuę prę dolore, ac metu exanimes
Miles squamea lorica armatus
Miles loricatus ex lamellis, aut segmentis, quę nostri maglias nuncupant

Quadorum Rex fluenti ad talos paludamento conspicuus, sceptrum seu uolumen dexterá tenet atque miserando adstat supplicio, dum plurimos Germanos capite plecti iubet, quod cum Romanis societatem, ac foedus inierint, ideoque patrię hostes habiti.

Germani proceres ad Augustum manus tendunt, in eius fidem, ac potestatem uenientes
Marcus inter duos legatos sedens
Legati cum Imperatore sellę honore participes; sed alterum ipsorum ad dexteram sedntem, Commodum Marci filium esse opinamur, qui patrem ad secundum bellum Germanicum comitatus fuit, ut ex Lampridio. Vnde non semel in hac=
=columna cum patre Commodus iuuenis conspicitur
Secundum prelium, quo iterum Germani a Romanis interclusi concidunt
Germanus eques protensa dextera uitam deprecatum se seque dedit
Milites cirrata, uillosa clamide, seu gausape, frigoris causa induti

Sequitur equestre prçlium, in quo Romanorum turmç contra Germanorum equitatum ferociter instant

Germani impetum Romani equitatus non ferentes fugç se committunt

Boues et pecora ex direptis agris
In syluas aufugientes barbaros Romani comprehendunt
Miles uictor arreptis crinibus uicti hostis iugulum petit; moriens infelix dimissum ferrum frustra manibus auertere conatur

Alter Germanus trepidans fugam intendit formidine necis
Capti Reguli, manibus post terga reuinctis, uillosa ac fusiori chlamyde indui
Equitum turmę squameâ lorica, qua, et pedites legionarij insignes
Armatura equitum, lorica, galea, gladius scutum, et hasta, quę tum equitibus, tum peditibus fere uidemus communia

Marcus Augustus castrensi sellę insidens, tunicâ tantum militari, ac paludamemto amictus.
Duo Regulorum capita abscissa exhibentur, simulq. captiuus trahitur a militibus gratiam et pręmia, ob strenuê rem gestam, expectantibus ab optimo Principe

Captiuus trahitur ad Imperatorem
Aduersus hostes aciem dirigunt Romani, eosque aggressi, partim uulneribus obruunt, partim in seruitutem redigunt, ut in sequenti

Ingenti iterum accepta clade, Germani in deditionem ueniunt
Vexillifer cęterique maiores natu cum mulieribus captiui ducuntur
Mater cum duobus natis, alterum ipsa manu ducit, alterum pone sequentem in matris amplexu miles rapit

Germanarum feminarum talaris tunica manicata, supra quam alia breuior tunica instar colobij
Mulier chlamidata de quibus singulis infra
Huius anguli sigilla in instauratione Columnę refecta sunt

Inter cęsorum cadauera letho datur captiuus, qui alterâ manu scutum tenet, alteram prę dolore aperit. A tergo miles, crinibus arreptis, in collum miseri pugionem stringit, ac uocis iter secat

Vndique trahuntur captiui ad Marcum Augustum; sed uniuersa ferè huius tabulę signa refecta, ac restituta fuisse animaduertimus; quę asterisco adnotantur

Equestri prelio acti Germani equites, terga uertunt, ac concidunt
Fugā concitatos, per montes insectantur, atque interimunt Romani

Germanus eques fugam sistit, retroque se conuertens, uictori insequenti manum extendit, deditionis signum

Prędum, ex omni pecore, milites abducunt, in alimenta exercitus; et ideo frequens est, in his tabulis pecudum pręda

Direptis presepibus, uicisque populatis, cum pecoribus trahuntur mulieres captiuę de quarum uestitu Tacitus: partemque uestitus superis in mamcas non extendunt, nuda brachia, ac lacertos

Imperator Marcus siue flores, siue fructus Dijs adolet, e patera uinum, aut liquorem effundens, ac de more, ante prelium sacrificat
Vexilla tria .rium legionum signa

Imperator loricâ fimbriatâ aureis, preriosisque fimbrijs, seu fascijs, et segmentis, duplici ordine, e thorace ad genua dependentibus, armatus
Pedestris acies in suorum auxilium missa; dum ingens, ac periculosum geritur bellum

Ex omni parte undique concurrunt Romani, ac barbari tum pedestribus, tum equestribus copijs effusis; atque exitiosum prelium committitur; in quo tandem concidunt barbari,

Cum huius tabule sculptura, disruptis, deletisque Columne lapidibus, pro arbitrio, refectis signis, restituta sit; nos ueteris exemplaris delineationem secuti sumus, quam hic exhibemus.

Sequitur belli clades, et cedes, in qua uicti ex iure gentium, serui efficiuntur
Captiuorum indumentum, non sagum est, dextero humero fibulâ consertum, sed quadrata chlamys utroque humero adligata

Equestres auxiliares turmę ex ipsis Germanis aut, alijs barbaris, cum frameis, aut hastis; de quibus Capitolinus: emit, et Germanorum auxilia contra Germanos De Astingis Dio

Profectio exercitus, subsequentibus in extremo agmine, auxiliarijs sagitarijs Germanorum
Imperator flumen traijciens cum exercitu

Vix traiecto flumine, siue Granuã, siue Vistulã, siue alio amne, Romani adoriuntur hostes, ingentemque dant stragem

Vniuersa ferè huius tabulę facies deleta, ad pristinam similitudinem ex uestigijs restituta est, cędemque, et captiuitatem ob oculos ponit

Marcus, inter Legatos, medius, nauim conscendentibus militibus, seu ijsdem ad castra accedentibus, adest
Excubię ante Tribunorum, uel ipsius Imperatoris tentoria, in prętorio

Remiges milites flumine nauigant

Milites, ex Romanę militię disciplinâ, atque exercitatione, castra locant, ac ædificant
Saxum dolatū et quadratum, fune adligatum super humeros, facilius oneri ferendo, ad munifices suos miles deducit

Adlocutio militaris
Milites quadratâ ueste, seu lacernâ cucullata, frigori, pluuięque arcendę, amicti

Traiecto flumine, Romani impetum faciunt; et maiores natu cum liberis in seruitutem rapiunt
Sarmaticę, seu Germanę mulieres in plaustris sedentes, suppositis puluinaribus ad mollitiem

Milites ad concionem uocati

Adlocutio Marci Augusti, comitantibus Legatis, ac Tribunis in suggestu
Preda, et captiui ex agris uicisque.

Iuuenes bini captiui pallio quadrato ex duabus plagulis quadratis confecto, induti

Fluuius, qui é saxo manat ex diuersis Germanię regionibus in quibus bellum geritur, non planè constat, an Albis, Marus, Cusus, uel Granua sit; an alter ex Sarmatiā in Danubium influens
Germani bracati tantum, cętera nudi: de quibus Seneca, Tacitus alijque

Ponte imposito, pręmissa in exercitus fronte equitum ala barbaros ripam defendentes aggreditur; ac sternit
Marcus Augustus adstat cum uniuerso exercitu, tamquam pontem transiturus

Equestres turmę in extremo agmine subsequuntur Imperatorem; dum interim committitur pugna, ut in antecedenti

Equestre prœlium, in quo Romanis irruentibus, turbati barbari procunbunt, ac precipites fugam arripiunt

Bellica impedimenta: commeatus, sarcinę, arma imposita carris, trahuntur ad noua castra, interim extructa
Discrimen inter Romanorum rhedas, et Germanorum plaustra: hec rudiora, cum duabus tantum rotis tornatis sine, radijs; Romanorum uero carri elegantiores, et quatuor rotis radiatis instructi, atque exornati:

Constructio castrorum ex lapide quadrato
Lapicida scalpro lapidem in quadrum redegit, atque operi aptat
Faber lignarius trabem modulo dimetitur
Ex siluis abscissos truncos ferunt ad munitionem castrorum

Adlocutio Marci Augusti in suggestu, medius inter Commodum filium, ac Pertinacem, milites ad prelium confirmans

Tentoria non in castris, sed in campo, seu in agro ex belli necessitate

Peditatus Romanus equestres Germanorum turmas, acerrima pugna delet
In paludibus, et montibus afugientes mulieres rapiunt victores

Mortis metu exterrita mulier brachium militis ferro ipsius pectus petentis, retinet
Marcus Augustus operi adstat, ut in sequenti

Castra, seu arcem Romano more, ex lapide quadrato constructam, iussu Augusti, diruunt milites, ne hostibus pręsidio sit

Equitatus pręsidio destituti Germani pedites á Romanis strati procumbunt.
Germanus equitatus, Romanis equitibus insequentibus, fuga abrepta, saluti consulit

Adlocutio Augusti
Miles lacernatus, lacernâ ad pectus adligata

Marcus Augustus in pretorio, ad quod patet aditus scalà duplici
Agris, uicisque uastatis, milites incendunt casas e paleâ, ac uimibus constructas. Hę casę ab alijs differunt, quod geminas portas habent

Incensis uicis, abditi siluis uincla patiuntur Germani. submissum uictor genu calcat, ac deprimit
Sarcinę militares transuectę, receptis inter ordines, impedimentis
Pedestres copię, in fronte, Imperator in medio agmine, equitatus in postremo

Grauis armaturę milites cum scutis imbricatis, ut in descriptione testudinis tab. 31;
Leuis armaturę equites cum clipeis tereti ambitu rotundis; cuius magnitudinem ex mensura humani corporis agnosces
Galea ferrea, uel ęnea, loris ad guttur adligata; in cono circulus cum cristis, seu pinnis

In ulteriores fines progressi uictores iterum, iterumque fundunt barbarorum copias
Saucij Germani in ora proni, sicuti strenuè cecidere aduerso, resupinoque corpore procumbunt
Aduèniens Marcus suorum uictoriam confirmat, hostiumque equitatum ad fugam conpulsum intercludit

Castrorum muri cum pinnis
Duplex sagum ex utraque corporis parte

Marcus Augustus equo uectus, cum Legatis decernit de ferendo auxilio oppugnatis castris. ut in sequenti
Traiectus extremi agminis
Pedestribus, atque equestribus copijs eadem arma, idèmque habitus.

Torax linteum, seu coriaceum, aut ex coactili lana
Tunica, seu subarmale
Subligar seu femeralia

Rōmanus equitatus, uix ponte traiecto, Barbaros prementes Romana castra, aggreditur, et cruentā pugna profligat
Marcus Augustus ad pugnam, et uictoriam suos confirmat
Pedestrium militum manus, é castris erumpens, hostes intercludit

Legionarij intrá castra habiti se se munimentis tenent
Staphedas, seu subicem pedaneum non habent Romani equites

Castrorum munimenta, in queis commeatus, et uini dolia asseruantur
Pecudes ex preda deducuntur ad castra, uallo adseruanda
Marcus profectioni exercitus adest; ac interim arma scaphis onerarijs, et carris imposita, constructo ponte, transuehuntur

Sudarium seu mappula ligata circa collum, ad tergendum sudorem, ut in omnibus fere huius, ac Traianę columnnę signis.
haud absimilis linteę fasciolę, quam nostri milites croattam uocant

Pons ligneus, opere cancellato constructus, defixis in alueo trabibus, oneri ferendo, et aduersus alluuiones stabilis
Marcus in fidem recipit legatum supplicem ex publico concilio missum

Germani ad publicum concilium congregati de salute, ac deditione decernunt
Paludamentum Imperatoris colore purpureum seu coccineum · Sagum gregalium militum ex crassiori lana natiuo colore albā · Sagatum militem uidimus tab. VI

Bina propugnacula, et castella in utraque ripā amnis ex monte defluentis.

Locus sane altitudine, ac fluminis opportunitate, munitus a Romanis; sed uniuersa hec facies consumpta ex uestigijs restituta est.

Marcus uictor aduenieus sublata dexterā, supplicibus pacem indicat
Mulieres ac uiri per fluminis alueum scaphis aduecti ad Marcum accedunt
Mulier tunicata chlamidata uelata
Chlamys muliebris ad tegumen capitis extenta
Tunica manicā ad pedes defluens; desijt enim illa prisca nuditas feminarum a Cesare, ac Tacito descripta

Miles segmentis, seu ferreis, aut æneis laminis armatis
Tunica, seu subarmale
Subligar seu femoralia
Caliga plantam solea, pedem retinaculis muniens usq; ad talos, reliqua tibiæ parte nudā

Sequuntur Dedititij in ripa fluminis nauim conscendentes
Mulieres Germanicę seu Sarmaticę plaustris uectę
Sagum Germanorum dextero humero fibulā consertum
Tunica manicata

Bracę quę fœmora, et crura tegunt, ac exprimunt; quarum integram formam uidimus tab. LIV et alibi
Calceamentum pedes tegit
In aliam regionem, alio flumine, traijciunt Romani, uictosque captiuos trahunt

Ad genua procumbunt uicti
Prędæ armentæ, et pecoræ, Germanorum opes

Hęc triumphalis columnę, ac belli utriusque Germanici, in ipsà descripti ultima facies; quamquam optimus Imperator Marcus, nondum huius secundi belli reliquijs extinctis, interijt

1 Caput M. Aurelij.
2 PROFECTIO·AVG·ad bellum Germanicū nummus maximus ex Pinacotheca Christinę Reginę. 3.4·ADVENTVS AVG·VIRTVS AVG· Imperator traijciens Danubium·
5 ADLOCVTIO·AVG·6·PROVIDENTIA·AVG· Imperator milites de more alloquitur·

7. CONCORDIA·EXERCITVVM·due manus iuncte cum signo Legionis·
8. FIDES·EXERCITVVM·Dea Pax cum caduceo.
9.10·Imperator Fulmen tenens à Victoria Coronatur Quadis Deuictis.
11.12·VICT·GERM·laurea Marco dicata ob uictoriam Germanicam·

13·14·15· Victoria Germanica·
16·17·18·19·20·Trophea captiui ac Prouincie Germanorum et Sarmatarum·

21.22.23.24. *Trophęa. et Captiui Germanorum, et Sarmatarum.*
25.26. *Marcus rediens Victoriam Germanicam Romę prębet.*
27. *Currus triumphalis Victorię Germanicę.* 28. *Iuppiter Victor Capitolinus.*
29.30. MARTI VICTORI *cui spolia dicabantur.*

31. SECVRITAS PVBLICA· *ex metu Germanici belli.* 32. *Statua equestris Marci Aurelij hodie in Capitolio.* 33. *Caput Commodi, qui patrem Marcum bello Germanico secutus est.*
34. PROFECTIO·AVG· *Commodus proficiscens ad bellum Germanicum.* 35. PRINC·IVVENT *Commodus apud trophęum Germanicum.* 36.37.38. *Trophęa captiui de Germanis et Sarmatis.*

39. *Caput Antonini Pij.* 40. DIVO PIO· *Columna Antonino dicata. Nummi omnes in hisce duabus tabulis delineati quique ad bellum Germanicum ā Marco Aurelio gestum pertinent, ex tesauro Christinę Reginę, et ex Bibliotecij Francisci Cardinalis Barberini, et Cammilli Cardinalis Maximi, alijsque monumentis desumpti sunt.*